

Αξιολόγηση Φωτογραφιών

Από τον Ανδρέα Ζέρβα

25/10/2009

www.andzer.gr

Αυτοβελτίωση

«Η αξιολόγηση φωτογραφιών άλλων μας βοηθάει στο να σκεφτούμε διαφορετικά και για τις δικές μας συνθέσεις και αποτελεί μέρος της διαδικασίας αυτοβελτίωσης»

Μεθοδολογία

Η συγκεκριμένη μεθοδολογία είναι απλή (4 κριτήρια) και κατανοητή. Απευθύνεται περισσότερο σ αυτούς που θέλουν να κάνουν στοχευμένο σχολιασμό, πχ. Flickr και παράλληλα αυτοκριτική και αυτοβελτίωση. Με τον ίδιο τρόπο που αξιολογούμε τις φωτογραφίες των άλλων, αξιολογούμε, όσο μπορούμε αντικειμενικά, και τις δικές μας.

Κριτήριο 1: Ιδέα, θέμα, σημείο ενδιαφέροντος και ελκυστικότητα (1)

Πρέπει να βρω το **θέμα**, κάτι στη φωτογραφία που να μου ξυπνάει μια **ιδέα** ή να παρουσιάζει ένα **σημείο ενδιαφέροντος**. Γενικά η ύπαρξη θέματος, ιδέας και/η σημείου ενδιαφέροντος σε μια φωτογραφία κάνουν την εικόνα ελκυστική. Η **ελκυστικότητα** είναι τελείως υποκειμενικό ζήτημα, και δεν δημιουργείται πάντα από κάτι όμορφο. Η τελική έλξη μιας συγκεκριμένης φωτογραφίας προς το θεατή μπορεί να επέλθει σχεδόν αποκλειστικά από το θέμα, ή την ιδέα που προκαλεί, παρά από τη σύνθεση και τα στοιχεία εκτέλεσης.

Κριτήριο 1: Ιδέα, θέμα, σημείο ενδιαφέροντος και ελκυστικότητα (2)

Αν, βλέποντάς την, δεν μπορώ να βρω το λόγο, το σημείο ενδιαφέροντος, ή την ιδέα της φωτογραφίας, δεν νομίζω ότι μπορώ να την αξιολογήσω δίκαια. Και φυσικά δεν μπορώ να εισπράξω το μήνυμα μέσα από την εικόνα. Πιθανώς άλλοι θεατές να μπορούν να βρουν ένα νόημα, ένα σημείο ενδιαφέροντος, ή μια ιδέα που θα τους κάνει να σκεφτούν για τη συγκεκριμένη φωτογραφία περισσότερο, ώστε να τους γίνει ελκυστική. Ίσως να μπορούν να επικοινωνήσουν με τη φωτογραφία με τρόπο που εγώ δεν μπορώ. Η προσωπική μας αίσθηση για κάθε δεδομένο θέμα, ή ιδέα, μπορεί να διαφέρει σημαντικά. Αν φτάσω πάντως στο σημείο να μην καταλαβαίνω το λόγο ύπαρξης αυτής της φωτογραφίας, σταματώ να την αξιολογώ, δεν έχει νόημα να συνεχίσω παρακάτω.

Κριτήριο 2: Στημένη ή Αυθόρμητη; (1)

- **Στημένες** θεωρούνται όσες έγιναν σε στούντιο ή γενικά σε ελεγχόμενο περιβάλλον, τα στημένα πορτρέτα, τα τοπία (είτε αστικά, ή όχι), και γενικά κάθε φωτογραφία που, κατά την εκτέλεση της, ο φωτογράφος έχει πλήρη (μέγιστο) έλεγχο της κατάστασης.
- **Αυθόρμητες** θεωρούνται οι κρυφές (candid), οι φωτογραφίες δρόμου, κάποιοι τύποι φωτογραφίας άγριας ζωής, η αθλητική και γενικά η φωτογραφία δράσης, καθώς και οι τύποι φωτογραφιών στις οποίες ο φωτογράφος έχει ελάχιστο, ή καθόλου, έλεγχο της κατάστασης.

Κριτήριο 2: Στημένη ή Αυθόρμητη; (2)

Αποφασίζω σε ποιά κατηγορία ανήκει η συγκεκριμένη φωτογραφία. Βρίσκω αυτό το διαχωρισμό εξαιρετικά σημαντικό. Γιατί, για να είμαι δίκαιος, η αξιολόγησή μου πάνω στην εκτέλεση της φωτογραφίας πρέπει να παίρνει υπόψη της το αν ο φωτογράφος μπορούσε, ή όχι, να κάνει το καλύτερο, κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες.

Επομένως, πριν πάω στο επόμενο βήμα, πρέπει να ξεκαθαρίσω μέσα μου αν η φωτογραφία που βλέπω είναι Στημένη ή Αυθόρμητη. Τα σημάδια είναι πολλά!

Κριτήριο 3: Τεχνική Αρτιότητα, Στοιχεία λήψης (1)

Σε μια **Στημένη** φωτογραφία που ο φωτογράφος έχει αρκετό έλεγχο της κατάστασης, είμαι πιο **αυστηρός**. Ότι είναι φανερά εκτός τεχνικών απαιτήσεων, το τσακίζω! Σύνθεση, έκθεση, γωνία, εστίαση, οξύτητα, βάθος πεδίου, τρόπος φωτομέτρησης, φόντο, φωτοθέτηση, κάδρο, αναλογίες, γραμμές, προοπτική, θόρυβος, αντανakλάσεις και γυαλίσματα, ορίζοντας, στίγματα κλπ. περνάνε όλα από κόσκινο.

Εάν η φωτογραφία είναι **Αυθόρμητου** τύπου, προσπαθώ να διακρίνω αν ο φωτογράφος έκανε το καλύτερο που μπορούσε στις δεδομένες συνθήκες. Σε μια φωτογραφία που ο φωτογράφος έχει ελάχιστο έλεγχο της κατάστασης, δεν μπορώ να είμαι τόσο αυστηρός με τα τεχνικά στοιχεία της λήψης.

Κριτήριο 3: Τεχνική Αρτιότητα, Στοιχεία λήψης (2)

Προσπαθώ να προσδιορίσω αν η έκθεση είναι τόσο καλή όσο έπρεπε, και αν ο φωτογράφος συνέθεσε τη φωτογραφία με τον καλύτερο τρόπο υπό τις δεδομένες συνθήκες. Οι γενικοί κανόνες σύνθεσης δεν απασχολούν και τόσο την κρίση μου.

Αυτό που προσπαθώ να δω σε τέτοιες φωτογραφίες (αυθόρμητες) είναι **στοιχεία που ΔΕΝ λειτουργούν**. Θα μπορούσε πχ. ένα διαφορετικό βάθος πεδίου να βελτιώσει την εικόνα; Αν ναι, σκέφτομαι ότι ο φωτογράφος θα έπρεπε να το λάβει υπόψη του. Το ίδιο ισχύει για την ταχύτητα κλείστρου. Το φόντο επίσης παίζει ένα σημαντικό ρόλο. Εάν είναι πολύ φορτωμένο, συνήθως η φωτογραφία πάσχει απ' αυτό.

Κριτήριο 4: Δημιουργικές Επιλογές (1)

Πολλές φορές ο δημιουργικός φωτογράφος συνειδητά αποκλίνει από την τεχνική δεοντολογία, για να ενισχύσει το θέμα του. Η τελική αξιολόγηση μιας φωτογραφίας πρέπει οπωσδήποτε να κρίνεται και κάτω από αυτό το πρίσμα. Από το αν δηλαδή ο φωτογράφος βάζει μέσα στη σύνθεσή του κάτι απ τον εαυτό του, και τι είναι αυτό. Προσπαθώ να δω τα πάντα σαν μια **δημιουργική επιλογή** που έγινε απ το φωτογράφο.

Αν πχ. κάτι είναι εκτός εστίασης, το εκλαμβάνω σαν επιλογή. Η έκθεση και η σύνθεση είναι μια επιλογή. Οι ρυθμίσεις ταχύτητας και διαφράγματος είναι μια επιλογή. Η γωνία και η προοπτική είναι επιλογές. Κάθε μετέπειτα επεξεργασία είναι αδιαμφισβήτητα μια συνειδητή επιλογή του.

Κριτήριο 4: Δημιουργικές Επιλογές (2)

Όταν αποφασίζω ότι κάτι, οτιδήποτε, έγινε εσκεμμένα απ το φωτογράφο, προσπαθώ να καταλάβω γιατί έκανε αυτή την επιλογή. Αν η επιλογή του, κατά τη γνώμη μου, ενισχύει το σκοπό του και το συνολικό θέμα - ιδέα, είμαι υποχρεωμένος να εκλάβω τη δημιουργικότητά του θετικά. Μπορεί μια μη εστιασμένη φωτογραφία πράγματι να λειτουργεί! Γιατί να την αδικήσω;

Όλες οι «παράτυπες» επιλογές του φωτογράφου πρέπει να φαίνεται ξεκάθαρα ότι γίνονται **για κάποιο λόγο**, και αυτό αποκαλύπτεται από το αν λειτουργούν (ή όχι).

Αυτές οι επιλογές πρέπει να οδηγούν στο να βελτιώνουν αυτό που παρουσιάζει η εικόνα, αλλά όχι να με κάνουν να σκέφτομαι πάρα πολύ σχετικά με το γιατί έγιναν.

Συνοψίζοντας ...

Η φωτογραφία πρέπει να έχει λόγο ύπαρξης. Και αυτό βαρύνει πολύ!! Γιατί μια συγκεκριμένη φωτογραφία μπορεί να είναι μεν άψογη από πλευράς ποιότητας και τεχνικών χαρακτηριστικών λήψης, αλλά να είναι αδιάφορη και να μη μου λέει τίποτα. Πιστεύω ότι η αναγνώριση του θέματος είναι υποκειμενική υπόθεση. Μπορεί σε μένα μια φωτογραφία να μη λέει κάτι, σε άλλους να λέει. Η αρτιότητα της εκτέλεσης είναι δευτερεύουσας σημασίας (και, αν βαθμολογώ, θα πρέπει να έχει μικρότερη συμμετοχή στην βαθμολογία), συγκρινόμενη με το σημείο ενδιαφέροντος, το θέμα, ή την ιδέα (το οποίο θα πάρει μεγαλύτερο μερίδιο στη βαθμολογία). Οι δημιουργικές επιλογές πρέπει να ενισχύουν το θέμα.

Για την αξιολόγηση ακολουθώ τα παρακάτω κριτήρια:

- Ψάχνω για το θέμα ή το σημείο ενδιαφέροντος.
- Κατηγοριοποιώ την φωτογραφία για να ξέρω πώς να την αξιολογήσω τεχνικά.
- Προσδιορίζω την αρτιότητα των τεχνικών χαρακτηριστικών.
- Παίρνω υπόψη μου τις πιθανές δημιουργικές επιλογές του φωτογράφου που ενισχύουν (ή βλάπτουν) το θέμα.